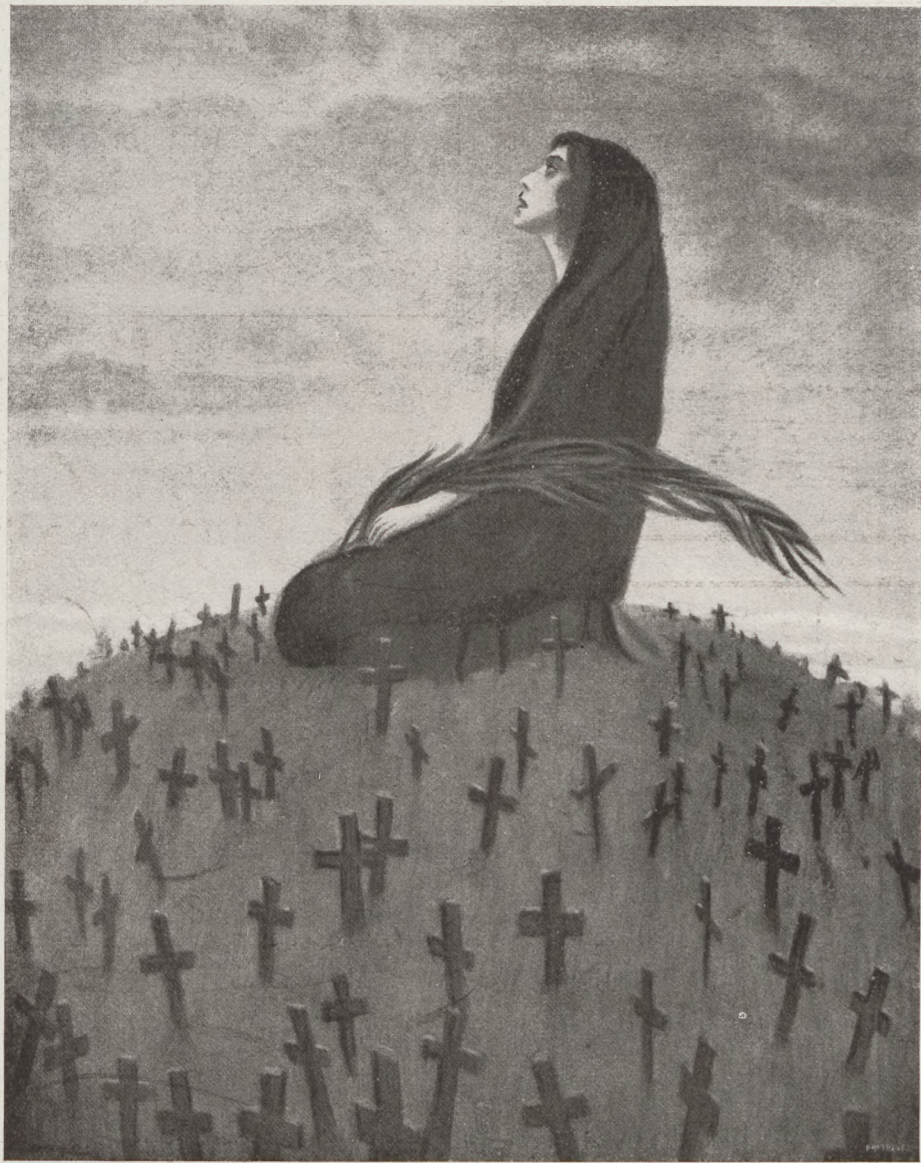

A Járáság

10

1916. november.

Holzer

*cs. és kir. udvari és kamarai szállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9.*

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN

Alapított 1825-ben

Deli

Éttermei

Dunapart

A MAGYAR KATONA

Irta: LAMPÉRTH GÉZA.

MEGRENDELHETŐ A TÁRSASÁG KIADÓ-
HIVATALÁBAN (BUDAPEST, DUNAPALOTA-
SZÁLLÓ) ÁRA 4 KORONA.

Urmánczy **Szakácskönyve** az uri világ
Nándorné izlése. ..

**A könyv ára kötve 3 kor. 60 fillér. A szerző
könyvének tiszta jövedelmét a háboru árvái
felsegítésére fordítja.**

Eltér minden eddigi sablonos rendszertől. A mai viszonyokhoz alkal-
mazkodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel receptjét maga próbálta
ki és a ki utána csinálja, biztosra mehet. Főszempontjai: takarékos-
ság, izletesség, egészség. Kiállítása igazán művészi: címfődelét *Glatter
Gyula* festőművész rajzolta. ** Megrendelhető: **A Társaság**
kiadóhivatalánál, Budapest, Dunapalota.

Báró Bianka fényképezési műterme.

Különlegesség: színes fotó szícek.

Telefon: 95-18. Budapest, II., Margit-körút 1

Vérszegényeknek és lábbadozóknak KRIEGER-féle

Tokaji China-vasbor

a legjobb! — Kapható minden gyógy-
szertárban. Ára K 7.50 és K 4.—

Rácz Dániel

*Női felöltők, angol kosztümök és alkalmi tailletek,
blousok, pongyolák áruháza és műtermei*

*Sürgöncim „Roberix“
Telefon: 167-02.*

*Budapest,
IV., Rügyó-utca 2.*

LITTKÉ

*Casino
for England
Cremant Rosé
Sport*

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, DUNAPALÓTA – TELEFONSZÁM: 60–88.

III. évf.
43-ik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1916 október 29.

ÉVFORDULÓN.

— 1916. —

I.

Virágot hoztam, nézd, a sirodra
Én elszállt párom, kedvesem
Es hullatom rá, fel-felzokogva,
A könyvem árját csendesen.

Virágot hoztam csokorba fűzve,
Szép őszi rózsza, hófehér,
Ez illik hozzád, én lelkem üdve,
Mióta angyallá levél.

Ráillesztem a fejfádra szépen
És csokolom a szirmokat.
S a sirontúlra üzenetképpen
Beszélek hozzájuk sokat.

Mondjátok néki, kicsiny virágok:
Az idő csak hiába múl,
Én rajta kívül mást sohse látok,
Örökké, változhatlanúl.

II.

Köröttem zúg a megbomlott világ.
Zord óriások ádáz harca dúl,
Rút, gyűlölködő embermilliók
Pirosuló vérért ordítanak vadul.
Bús temetők, a merre lát a szem
S megszámlálhatatlan vérező halott:
S én állok egy virágos sir felett,
Reá keserves könyvet hullatok.

Van-é jogod, te néma sirhalom,
Magadba színi könyvem záporát,
Ezer sebből a mikor vérezünk
S a bús halál üli rajtunk torát?
Elvenni a könyüt a többitől,
A kik meghaltak ifjan, délcegen:
Én nemzetemnek szép virágai
S tőled, te vérező, hősi nemzetem?! . . .

Van-é jogod? — Van. Délceg hősoket
Nem köny kísér el véres nászokon:
Lobogó fénnel a glória száll
Nyomukban a nagy, csillagos uton.
És kell-e köny ott, hol egy hősi nép
Csinál lobogva új históriát?! . . .
Tiéd a köny, te vihartépte, bús,
Szegény, ártatlan, elhervadt virág!

Hadd hulljanak hát rád a könyeim,
Hadd lásd, hogy most is a tied vagyok,
Hogy sok, nehéz, fájdalmas éjszakán
Felém a te két szép szemed ragyog.
Sebektől vérző, árva lelkemet
A te szelid, bús lényed tölti meg,
Hogy nincsen perc, melyben nem áldozom
Kicsiny virágom szép emlékeink! . . .

Gegus Dániel.

Visszaemlékezések.

Irta szentmártoni Darnay Kálmán.

III.

„Kárral jöttél, kárhozott légy . . .“

A sümegi belváros lépcsős házából kiszűrődött a mécs pislogó világa. A rokkaberregés elnyomta a belső leány suttogó szavát. Asszonyának hozott friss híreket azon melegében, a hogy azt az esti szürkületkor a barátok kutjánál tereferelő leánytársaitól hallotta. Dicséretükre legyen mondva, szívből megkönyezték a prefektusné nagyasszonyt, ki életével váltotta meg késői szülöttjét, Kisfaludy Károlyt.

A belvárosi pletykából apáról fiura szálló legenda lett. A legendából história, mely helyet kért magának az irodalomtörténet hasábjain. Innen szeretném végérvényesen kitörölni, glóriával övezve az asszonyi érényében ártatlanul megtépett szépséges Sándorffy Annát, Kisfaludy Mihály hitvesét.

Megírom a színpompás rokokókor léha asszonyainak pletykáját. Ez a legenda, mely magán viseli korának romlottságát, még akkor is bájos marad, ha a megcáfolhatatlan igazsággal letördelem érdekességének zománcát.

* * *

A püspöki kastély Maulbertsch freskóival diszitett ebédlőjében két főpap ül reggeli mellett. A fiatalabbik az új püspök, ki alig nyolc napja tartotta székfoglalóját. Akkor vonult be az alig negyedszázad év előtt Bíró Márton által épített pompás sümegi rezidenciájába. Jobbján ült oldalkanonokja, ki elkíséri a császárvárosba a felséges királyasszonyhoz, hogy hódolatukat bemutassák.

A kopogtatás nélkül kinyitott szárnyas ajtón András hajdu lépett be. Sarkantyus sárga csizmája nyomán megröppant a tölgyfapadló. Feszés állásban jelentette, hogy a fogat előjárt.

Az Ur 1777. évében nem kis dolog volt az utazás. Az előfogat Kőszegen az «Arany strucc»-ban, az aranyveretes négy parádés szürke a cimeres batárral Bécs-ujhelyen, a Szarvas-vendéglőben várt gazdjára. Azon vonul be a császárvárosba Veszprém új püspöke, ki hivatalból gyóntató atyja is a felséges királyasszonynak.

A belváros sarkán a vár külső kapujánál egy pillanatra megállt a fogat. Az új kegyur a nemes urak, táblabírák szerencsekívánatait fogadta. Harangzugás között, áldást osztva a térdeplő jobbáyseregnek.

A felséges asszony, ki uralkodásának utolsó éveit élte, ülve fogadta a fiatal főpap hódolatát. Majd kegyesen elbeszélgetve, vendégszeretetébe ajánlotta az oldalánál álló halványarcu udvari papját:

— Vigye el magával szentatyám, majd kipirul Bakony balzsamos levegőjétől.

Igy került a leányos arcu, ábrándos lelkű fiatal pap titkári minőségben a sümegi aulába.

A rezidencia cimeres barok kapujától lombos hársfasor vezetett a sarvali erdőig. Ahhoz a csodaszép hegyoldalhoz, a melynek tisztán végigcsörgedez a szívéből fakadó kristálypatak.

Ezt a hársillatos erdei utat róttá naponként püspöke unszolására a haloványképű udvari pap, virágfakadástól levélhullásig.

A sarvali szentkut volt a természetimádó rokokó asszonyok kiránduló helye. Az eperérés majálisain, a holdsugaras, ezüsthéjú estéket nem egyszer muzsikálta végig az öreg Matus, a híres primás, bandájával.

Itt ismerkedett meg az udvari pap a püspöki prefektus szögshinaju fiatal hitvesével . . .

Az erdei séták csakhamar rózsákat raktak a fiatal pap sáppadt arcára. A jóévtágygyal elfogyasztott püspöki ebédek után, házigazdája öröme, egy-egy pohárka somlai-badacsonyi aszutól sem irtózott már.

Sietett is a méltóságos püspök ur jelentést küldeni a felséges királyasszonyoknak:

— Védenca nemcsak szellemben, de testben is gyarapszik, épül, erősödik.

Az udvari papnak az egészség meghozta életkedvét is. Hamarosan kedvence lett a társaságnak. Nem róttá már egyedül az árnyas hársfasort, hű kísérfője lett az ábrándos lelkű Sándorffy Annának, ki hervadni látszott öregedő ura, a mindig zsörtölődő prefektus mellett.

Boldogság után vágyódó rokonlelkek találkozása volt a két vergődő szív eszményi egybeolvadása, kik ajkukra jövő valomás nélkül is érezték, hogy egymáséi tudnának lenni örökre . . .

A gyors szárnyakon járó asszonyi pletyka berepült az aula ablakán. A kastély ura tanácstalanul járkált órákhosszat dolgozószobájában. Nem volt elég bölcsek keztyüs kézzel belenyulni a felséges asszony kegyeltjének sorsába.

Töprengés közben kapta a püspök a nagyprépost halálhírére hozó stafétát. A sors véletlenétől szinte felderült az arca. Hat hét sem kellett, már ott trónolt a székvárosában — a lilatalárba öltöztetett fiatal udvari pap — a kényelmes kanonoki székben.

Az udvari pap mindenféleképpen méltó volt a lila gallérra. Szívjóságával barátokat szerzett, szónoki készségeivel lefegyverezte a mellőzötteket, a kik régebben előjegyvezve voltak a kanonoki székekkel járó apát-süvegre. A fiatal főpap vezérszerepet vitt a káptalanban. Így senki sem csodálkozott, midőn évek múltán a gyengélkedő megyéspüspök gyógykezelés miatt Bécsbe költözvén, őt ültette helyetteseként a sümegi rezidenciába . . .

Csendes juniusi alkonyat volt. A fehérekövek hegylábán virágzó szőlőtőkék illata rászállt a püspöki kert árnyas utjaira, annak balzsamát élvezte a püspöki helynök a kastély kertre néző erkélyéről, a mikor váratlanul előtte termett az asszonyi szépség utolsó virágában pompázó prefektusné.

A faragott mahagoni ágy selyemtakarója alatt éjfélig hánykódott a lelkiismeretével vivódó főpap. Hogy elaludt, végigálmodta ifjúsága kedves emlékeit. Vágyakozva gondolt a másnapi alkonyatra.

Azóta naponkint találkoztak. Ugy mint tíz év előtt, együtt rótták a kert árnyas fasorait. Felujult ifjúkori ábránddal gyönyörködtek a felhőtlen nyári est csillaghullásában.

* * *

A farácsos prefektusi kuria kiskertjének rózsatöit belepte a frissen esett hó. A zöldre festett kisiókos ablakokból bánatos asszony révedezve tekint ki a belváros néptelen utcájára.

Sirdogálva találja az alkonyati órákban hazatérő mogorva prefektus asszonyát. Nem szól, de ő is érzi egész sulyát asszonya bánatának.

A német császár az északi harctéren személyesen osztja ki hős katonáinak a vaskeresztet.

Magánfelvétel.

Szegre akasztja színehagyott fehér katonaköpenyét, sáros csizmával fáradtan heveredik le a bőrdíványra. Csak akkor tér magához, a mikor a belső leány a pohárszékre teszi az égő mártott gyertyát vacsorához terítve.

A míg esznek, döcögősen pottyan a szó. A hogy a szófukar őszülő ember beszélgetni tud, husz évvel fiatalabb hitvesével.

— Ha kitavasodik, elviszlek Tétre, anyai birtomra.

— Szívesen megyek, a hova akarja.

— Ne pironkodjak a sok haszontalan szóbeszéd miatt.

Az asszonykának újra megeredtek könnyei.

Maga a prefektus ur is elérzékenyült. Talán először életében.

Majd szívét megkeményítve, odalépett a pipatórium elé.

— Feküdjél le Anna. Nem tudom nézni a siró asszonyt.

Az ebédlő már régen megtelt pipafüsttel, a mártott gyertya utolját pislogta, még mindig hallatszott a fel s alá járkáló prefektus csizmájának kopogása...

Az első bőjti szél már utjában találta az új otthonába költöző prefektusnét. Kicsi, nádfedelű hajlék volt a téti Kisfaludy kuria. Falusi ház a burgonyaföldekre néző oszlopos folyosóval. Lugással szegélyezett öt-hatsoros szőlőskerttel.

A bokrok alján kékllett az ibolya, a mikor megkezdődött a gólyajárás. A híres győri doktor is kint járt, de komor arccal távozott. A lovaslegény sebtében nyergelt, sürgős izenettel Sümegre a prefektushoz.

Meg is érkezett másnap éjjel váltott lovakon. Akkor lehelte az utolsót a nagyasszony; életet adva szülöttjének. „Kárral jöttél, kárhozott légy, Károly legyen a neved.” Így őrizte meg a legenda kétségbeesett kifakadását a prefektus urnak hitvese kihült teteménél...

Tizenkét évvel később a volt püspöki helynök mint megyés püspök vonult be sümegi rezidenciájába.

A tisztelgők között első volt az ősz prefektus, Kisfaludy Mihály.

Mondják, hogy a leköszönő prefektust magához ölelte új gazdája.

— Ne hagyjon itt prefektus uram ilyen sebtében. Kényelmes hajlékot kívánok építtetni öreg napjaira. A kormányzás gondjait pedig adja át Boldizsár fiának, ki méltó utódja lesz a prefektusságban.

A kuria felépült. Nincs nyolc napja, hogy végigjártam árnyas kertjét, tizablakos szobasorát. Akkor elevenedett meg emlékemben e rég hallott legendája Sándorffy Annának.

* * *

Meg kellett írnom ötnegyed század óta élő meséjét Kisfaludy Károly születésének. Nemcsak azért, mert szépnek találtam, de mert fegyvert kívántam adni az irodalomtörténészeknek, hogy halomra döntsék e mende-mondát azzal a csalhatatlan érveléssel, hogy az érdemekben megöszült püspöki prefektus, Kisfaludy Mihály, atyai örökségként éppen olyan égő vörös hajtat adott Károly fiának, mint első gyermekének, Kisfaludy Sándornak*...

A kegyur.

A haza bölcsének szerénység és a keresetlen egyszerűség dolgában méltó társa volt Festetics György gróf. Zala e két halhatatlanjának emberi erényeik elhullatott igazgyöngyeiből kötetek telnének. Ezeket is megtoldom időközönként visszaemlékezéseim során néhány aprósággal:

Megüresedett a keszthelyi plébánia és a vele járó hahóti apátság. Az előkelő stallumra akadt is pályázó bőven, de egy sem olyan, a ki megnyerte volna a nemes gróf izlését. Véletlenül tudomására jutott Festeticsnek, hogy Horváth János, a szőlősgyőröki plébános, nemcsak példás életű pap, kitűnő szónok, de literátus

* Az érdeklődőknek szívesen megmutatom azt a vöröshajú miniatúr önarcképet, a melyet Kisfaludy Károly 1812-ben festett imádottja, Hepler Katinka számára. Sok egyéb adat is áll rendelkezésemre.

Portugál huszárok.

ember is, ki minden tekintetben méltó lenne az apát-süvegre. Átnézte a folyamodók sorát, de Horváthot nem találta közöttük. Másnap éppen vasárnap lévén, a szokottnál is egyszerűbben öltözködve, futó kocsiján áthajtatott Győrökre. A vasárnapi istentiszteletre harangoztak be, a mikor megérkezett. Kocsiját elküldve, a templomba lépett, szerényen meghuzódva annak hátulsó padjában.

Mise alatt végigjártatta szemeit a templom minden zugán és szinte gyönyörködött annak tisztaságában. Még jobban elragadta a nemes grófot a plébános idegen szavaktól ment magyaros szónoklata.

Az istentisztelet végeztével, a midőn az ájtatos hívek oszladoztak, levett kalappal beállított Festetics a plébániára. A folyosón találkozott a templomszolgával beszélgető plébánossal:

— Főtisztelendő Uram, ha meg nem vetne, volna egy alázatos kérésem.

— Csak mondja el barátom, ha módomban áll, szívesen segítek a baján.

— Az volna a kérésem főtisztelendő urhoz, hogy fogadná el a keszthelyi plébániát és a vele járó hahóti apátságot. Módomban van felajánlani, mert Festetics György vagyok, a plébánia kegyura.

A plébános olyan zavarba jött, hogy meglepetésében azt sem tudta nyíltan megmondani, hogy saját kalapját vegye-e le, vagy a süvegelő grófét erőltesse fejére, a míg magához nem térve, betessékelhetette előkelő vendégét. Festetics gróf éleslátásáról tanuskodik e gyors elhatározása, mert Horváth kinevezésével méltó férfit választott, kiből csakhamar fehérvári püspök lett és Kopácsy veszprémi püspöknek egyetlen komoly ellenelöltje volt a hercegprimási székre.

Horváth János előléptetésével újra árván maradt a hahóti apátság s ezuttal Kisfaludy Sándor — kihez a nemes gróf meleg baráti szeretettel vonzódott — befolyása érvényesült. Kisfaludy így mesélte el nagyapának az újabb kinevezés rövid történetét:

— Barátomat, Svastics Károly sümegei plébánost a helikoni ünnepségek idején magammal vittem Keszthelyre.

Festetics mint mindig, ezuttal is kitüntető kedvességgel fogadott, mindkettőnk ebédre marasztalva, de válaszatlanul hagyta abbeli kérésemet, hogy Sümeg érdemes plébánost tisztelné meg az apátság süvegével.

Hogy megkondult az ebédre hívó kastélyharang, az ebédlőbe gyülekezve, a gróf jobbjára ültette Svastics plébánost:

— *Ide üljön, apát ur, a jobbjomra!* — Ez volt az ő kinevezése és az én legnagyobb sikerem életemben, — emlegette sokszor Kisfaludy Sándor.

Az adó.

1836-ban az utcai kaszinó tagjai nagy felháborodással tárgyalták a nemesség megadóztatását. Legjobban dühöngött Skublics, a ki elképzelhetetlennek találta, hogy tőle az adószedő pénzt követelhesen. Éppen kapóra jött Deák, ki akkor szállt le csészájáról.

— Ferkó öcsém. Te nagyon okos ember vagy, adj tanácsot, hogy bujhassak ki az adó alól?

— Ha csak ez kell, azon könnyen segíthetsz bátyám, — válaszolt Deák a nála megszokott komolysággal. — Irattasd be magadat *szamárnak*, annak nincs rubrikája a porciós könyvben.

Skublics elkomorodott, de Kisfaludy vállára ütött. Föl se vedd öcsém, én is megtoldom egy jóízű mondással a Ferkóét. A barátok kutjánál találkoztam az imént egy nemes asszonnyal, a kinek Róza* négy gyermekét tartotta keresztvizre. Megszólított:

— Mít szól komám uram ehhez a szomorú újsághoz?

— Melyikhez?

— Hát hogy a német adót vetett ránk, nemesekre.

— Melyik német?

— Hát a császár, pedig ki tudja, *ő maga nemes ember-e, vagy sem?*

* Szegedy Róza.

Képek a pesti korzóról: Ujhelyi Klári.
Lázár Ernő felv.

HA TÜZBEN ÉG . . .

Ha tűzben ég a nap sugára s mélán
Redőkbe omlik álmos, őszi estén,
S aranyzománcban ujjongással néz rám
Szobám falán egy árva, régi festmény,
Kutatva nézve át a rőt homályon,
(Szívek tükörjét kémlelem vigyázva)
Felhangolom titokban ó-gitárom,
Ha felzokog a vágy szimfóniája.

. . . És halk sirások elszakadt zsilipje,
Magányos bárka bánatok vizében,
Fehér selyemre gondok árnya hintve —
Uj álmokat, új éneket hoz nékem.
S míg rásimulnak ujjaim a húrra,
(Kipengetek remegve még egy hangot)
Kisurranok a szürkületbe bújva,
Csalárdul, mint ki drágakőbe markolt . . .

Farkas Olga.

A KERT.

Lelkemben a gyöngy — éjjelre kihajt
Szép, szent szíved angyali kertje,
Az éjszaka fején száz rózsza kigyúl
S ragyogva pereg le a gyepre.

Tündérszínű, végtelen rózsamező,
Szebbet soha senki se látott;
Hajnalra ha kelsz, hajnalra lejössz,
Kötődbe szeded a virágot.

Hajadba, öledbe, szivedre rakod
S könyveddel megöntözöd érte;
S reggelre a kert a te könyeidért
Száz rózsát hajt újra cserébe . . .

Dedinay Ernő.

MIFELENK . . .

Mifelénk már rozsdafoltosak a lombok,
Dértől csillognak az avarfüves dombok,
Borongva sír fel a hűvös őszi szellő,
Összedidereg a lombhullató erdő.
Szürke ködpalástot öltött a hegy orma,
Mintha valami nagy búbánatot hozna.
Csöndes őszi eső hull a borús égből,
Mint millió könnycsepp asszonyok szeméből,
Leányok szeméből . . .

Vándor madaraknak távozó serege
Száll a holdsugáros éjszakai csendbe'.
Falunkba nem hangzik kurjongatás, nóta,
Csak egy tárogató sír néha azóta.
Az is értetek sír, hadba szállt legények,
Daliás, szép fiúk, hős magyar vitézek,
Kik halálos sebbel borultok a földre,
Magyar vér áztatta idegen rögökre,
Szomoru rögökre . . .

Filipovich Ida.

SZEMEK.

Kékszinű volt, mélézó, ábrándos.
Arra termett, hogy asszonyt igézzen,
Mig ajka szerelem szép szavát zengi —
S most álmodik véres mezőségen . . .

Barna volt, fényes, parancsra termett.
Meghajlított sok dacos derekat.
És most a merész, a büszke szempár
Ott hamvad távol, sziklás hant alatt.

Amaz meg szürke volt. Hű, beszédes.
Nemes eszméknek tiszta tüköre.
S már nem beszél, már nem sugárik:
Lezárul némán, mindörökre.

. . . Itthon — asszonyszobáknak bús homályán
A gyászos hírek, ha hazaérnek:
Fájdalmas könyvtől áznak hosszan
Asszonyszemek: szürkéek, barnák, kékek . . .

M. Radich Jolán.

ALTERNATIVA.

Egyszer meglássátok, szépen kiöltözöm!
Ünnepi oltárról omlik rám fényözön,
az életről susog szép, fehér uszályom,
átölel fehérség s boldogságos álom.
Igéret és öröm pirt fest az orcámra,
menyegzői csókot lehelnek a számra,
hogy ha, majd én egyszer szépen kiöltözöm.

Egyszer meglássátok, szépen kiöltözöm,
fekete csipkével testemet befödöm,
megvilágít engem viaszgyertyák fénye
s suttog majd titkokról lassu sercegése.
Szerelmet, hűséget nem mosolyg hült ajkam,
ifjúság és élet multtá kövül rajtam,
hogy ha, majd én egyszer szépen kiöltözöm.

Solymos Beatrice.

Az erdélyi társaságból: Teleki Ferenc gróf, Mikes Zsigmondné grófné és Teleki Gézáne grófné.

Lázár Ernő felv.

Tarnay-matiné.

Van Balestrierinek egy képe a trieszti muzeumban: *Beethoven* a címe. Rongyokba burkolt művész-társaságot ábrázol, amely elbűvölten hallgatja a mestert.

Mi is nyomorban vagyunk. De mikor Székesfehérvár püspöke az erdélyi menekülő gyerekekről beszélt, a ki kis batyuját eldobva, kanáriját viszi magával a bizonytalanságba, úgy éreztük, mintha a viharba szivárvány rajzolódna.

Az a kanári a győzelem záloga. A nép, a melyik a kanárija megmentésére tud gondolni akkor, a mikor az ellenség üldözi ősi fészkeből, — élni és győzni fog, mert nem csügged, mert gyermekien bizik a gondviselésben, mert élő hite, lelke van.

Ez mind olyan muníció, amelyet az amerikai fegyvergyárak nem tudnak előállítani, amibe milliókat nem kell befektetni, mert az igazságos ügy öntudatából maguktól fakadnak és megtízszerezik a fegyverek erejét. A honvéd-öntudat nagyobb nyomot fog hagyni a történelemben, mint az angol páncélszörnyek. Ha a német katona a kardjára csap, nagyobb hangot ad az, mint a lelketlen orosz puskák ezrei.

A szenvedés, a részvét — a pathosz és a szimpátia gyönyörű meghatározásait hallottuk. Ősi érzések ezek, — de míg a békében sáros lábbal gázoltunk közöttük, ma, a háboruban embermagasságra nőttek és finom acél indáikkal behálózták a lelkünket.

Filozófia volt-e, amit hallottunk, vagy imádság? Nem tudjuk. Csak azt éreztük, hogy amíg a lábunk vérben gázol, abban az elgyötört lelkünkben kisütött a nap.

A napfelkelte szertartásához *Dohnányi* szolgáltatta a méltó zenét. *Buttykayné* Kosáry Emma Ave Mária-t énekelt. *Varsányi* Irén imádságot mondott.

A Tóth Lőrincz-utcai villából bazilika lett és a perselyből *Tarnay* Alajos, a háboru egyik apostol-művésze, négyezer koronát küldött a hontalan erdélyi gyermekeknek.

Ambrózy Ágoston.

Hirek a társaságból.

Távirat: Az Országos Kaszinóban rendezendő Őszi Esték védnökségét Ő cs. és kir. Fensége Augustia főherceggasszony elfogadni és magas megjelenését kit-látásba helyezni méltóztatott. — Magas megbízásból: Majthényi Anna, udvarhölgy.

*

Valljuk be, a jótékonyság nemes céljai mellett a társadalmi tekintetekre is szívesen van már ma tiggylemmel a társaság. S higgyék el, nem is kell ezt rossz néven venni. A Hindenburg—Mackensen—Falkenhayn trio csodás szereplése óta germanofilnek sem muszáj lenni, hogy olyankor is szívesen hivatkozzunk a német példákra, a mikor tulajdonképpen mentetetni, csititgatni próbáljuk lelkiismeretünket, mert akarunk, sőt szabad is már vágyódnunk némi szórakozások után. A németek nem titkolják, sőt hirdetik, hogy otthon ne szürke szinnel, lemondással várjuk a fáradt Feldgrauokat, hanem az életbe visszacsábító, biztató vidámsággal, meleg ragyogással. S mivel mindezt indokolni sem tartják szükségesnek, mi is hagyjuk el a további bevezetést s beszéljünk az — Őszi Estékről.

Egy mama: Nagyon helyes, hogy alkalmat adnak a fiatalságnak, hogy néha-néha a háboru alatt is összejöhessenek. Elvégre...

Az apa: Szép a Kaszinótól, hogy ismét és ismét jelét adja nemes áldozatkészségének.

A 18 éves leány: Kár ugyan, hogy táncolni nem illik...

A 25 éves leány: Mennyivel okosabbak az ilyen szolid esték, mint volt az az örökös ugrálás.

Huszárhadnagy a fedezékben: Novemberre meglesz a főhadnagyi kinevezésem, nyolcadikán kezdem két heti szabadságomat, pompásan fogok festeni fityegő vas-kereszttemmel a sárga teremben, s nem lehessen tudni...

F. E. L. szép asszony: Azt hallom, hogy egy német királyi herceg jön az első estére. A németek szeretik az egyszerűséget: a fekete selyemruhát huzom fel a brüsszeli csipkegallérral; tulszerénytelennek sem kell lennem, hogy...

Feda, 17 éves. Nem megyek. Ha még egy évig is tart a háboru, nem megyek sehová. Nem akarok háboru előtti lányként szerepelni a háboru után. A Béke-bálon azonban...

Az öreg kaszinótag: Na tessék, három estére megint kizavarnak nyugalunkból.

Az egyleti dáma: Végre igazi jótékony esték, a hol csak jövedelem van és nincsenek horribilis kiadások.

A sajtó: Az Országos Kaszinó termeiben november hó 11., 18. és 25.-én rendezendő jótékonycélu Őszi Esték iránt nagy érdeklődés nyilvánul a társaság előkelő köreiből. A nov. 11.-iki hangverseny műsorát...

*

CSODÁKAT MIVEL A SZÉPSÉG TUDATA!

CSODÁKAT VARÁZSOL ARCÁRA!

BRÁZAY „Najád” arc- és kézkrémje!

Mindenütt kapható! Készíti: Brázay Kálmán, Budafok. Budapesti raktár: VIII. ker., Baross-u. 43. szám,

Oszkár porosz kir. herceg egy front mögötti löversenyen.

Magánfelvétel.

A szezon első háborus esküvője. Darányi Ella az első Tavaszi Estén jelent meg először a nyilvánosság előtt. A drezdai leánynevelő intézet háborus bakfisa — hamisítatlan magyar-német jókedvvel játszott a Gabányi «Hypnotizmus»-ának pajkos Margit szerepét, s mire az «Őszi Esték» meghívói szétrepültek: ő is kiröppent az apai házból...

Szombaton déli tizenkét órakor vezette oltárhoz a belvárosi plébánia-templomban párucai ifj. *Kolossváry* Miklós miniszteri fogalmazó pusztaszentgyörgyi és tetétleni *Darányi* Ellát. A násznépben az örömszülők, *Darányi* Gyula és felesége, *Than* Jolán és *Kolossváry* Miklós és felesége *Hertelendy* Gizella, továbbá *Darányi* Ignác v. b. t. t., *Balás* Béla főispán és felesége *Hollán* Sándor és felesége, özv. *Than* Károlyné, *Than* Erzsi, *Darányi* Kálmán és Béla és az előkelő rokonság majdnem teljes számmal vett részt. Az esküvő után sorra üdvözölte a fiatal párt a fővárosi társaság színe-java, a kik között többek között ott voltak: *Wlassics* Gyula báróné és ifj. *Wlassics* Gyula báróné, *Rickl* Gyuláné és Bébi leánya, *Szalay* Péterné, *Mihálffy* Ödönné és Dóra leánya, *Hanzély* Lászlóné, *Bezerédj* Viktorné és leányai, *Bartos* Józsefné, *Végh* Arthurné, *Tóthvárady* *Asbóth* Istvánné, *Földváry* Gáborné, *Wagner* Ödönné és leányai Paula és Mária, *Rätz* Istvánné és Lili leánya, *Szegedy-Maszák* Aladárné és Lili leánya, *Illés* József és felesége, *Bakonyi* Gézáné és Erzsi leánya, *Lehotzky* Marietta, *Válkay* Kálmán és felesége, *Angyán* Béláné, ifj. *Angyán* Béláné, *Szabó* Jánosné, *Emich* Gusztáv és felesége, *Sztehló* Dezsőné, *Perczel* Miklósné, *Nádasy* Imre és még nagyon sokan, ki győznék őket mind felsorolni.

*

Kettős családnev. Ófelsége megengedte, hogy *Széchenyi* Ernő gróf és törvényes utódai a *Széchenyi-Wolkenstein* kettős családnevet használhassák.

*

Halálozás.

Özv. kellemesi *Melczér* Gézáné, szül. nádasdi Sárközy Margit, életének 45-ik, özvegyiségének 3-ik évében, rövid szenvedés után október hó 19-én éjjel 1/4 12 órakor csendesen elhunyt. Temetése folyó hó 22-én délben volt Sajóörösrön, a református egyház szertartása szerint. Halálát előkelő rokonság gyászolja.

Özvegy szalai *Barkóczy* Mihályné báróné, dezséri *Rudnyánszky* Mária Augusztá e hó 22-ikén meghalt. Az elhunytban *Barkóczy* Sándor báró cs. és kir. kamarás, *Barkóczy* Ilona bárónő, alapítványi hölgy és *Kvassay* Jenőné édesanyjukat gyászolják.

Edelsheim-Gyulai Lipót gróf Bécsbe utazott.

Fráter Jenőné leányával Luluval Tátralomnicra utazott.

Gajáry Ödönné Kecelről a fővárosba érkezett.

Haller Györgyné grófné a telet Budapesten tölti.

Hideghéty Imre horvát miniszter néhány napig gyöngékedett, de már újra egészséges.

Óváry Ferenc országgyűlési képviselő és családja Balaton-Almádiból visszatért Veszprémbe.

Pongrácz Kálmán gróf november elsején köhalmi birtokáról Bécsbe utazik, ahol a telet tölti.

Özv. **Szent-Ivány** Zoltánné Somoskőről visszaérkezett Budapestre.

*

A Hadsegélyező Hivatal zene-estéi a hadi fényképkiállításon.

A Nemzeti Szalon helyiségeiben bemutatott nagyszerű hadi fénykép-kiállítás keretében október 31-én kedden d. u. 5 órától katonazenekar közreműködésével hadi-teát rendeznek. A főváros előkelő társasága nagy számban készül felkeresni a tea-délutánt, melynek úgy halljuk, folytatása is lesz.

A hadi-teák érdekében több előkelő dáma buzgólkodik.

RADÓ VADÁSZFEGYVER

garantált jó löképeséggel páros ejektoros
HAMMERLES garnitúrák

az összes létező gyártmányok különlegességei
TISZTI PISZTOLYOK, HADFELSZERELÉSEK,
prizmás vadász- és tábori távcsövek.
Fényképező gépek teljes felszereléssel.
Radó A. és Tsa Budapest, Egyetem-tér 5.
fegyverüzletében

A stockholmi lovas-versenyekből: Nordenfalk Lana kisasszony és Lindberg Ella kisasszony.

Pesti amazonok.

A csodaszép magyar ős legszebb látványossága milyen ritka lett, mióta a Stefánia-út sima porondja helyett a harcmeszők véráztatta földjén száguldanak a fujó táltosok!... Maholnap már alig fogunk lovasokat látni idehaza, hacsak nem katonákat, amikor a frontra indulnak. És hova lettek a híres pesti amazonok, dédelgetett kedvencei még a városligeti misera plebsnek is, mely pedig ugyancsak nem tünteti ki kegyeivel a születés kiválasztottjait. Ám még a tömeg esztétikai érzéke is azt sugallja, hogy amilyen nevetséges az élclapokból oly jól ismert vasárnapi urlovas kómius alakja, annyira szép és művészi látivaló, mikor a reggeli órákban párosával poroszkálnak vérbeli sportemberek és karcsu amazonok a Stefánia-út porondján. Odakünn nincs vasárnapi lovas, vagy legalább is a vasárnapi amazon ismeretlen fogalom még a rosszmájú pesti ember előtt is. Asszonyoknak nemcsak azt bocsátják meg, ha csupán el-elvértve, szórakozásból lovagol ki reggelenként, de azt is, ha nem éppen sportszerűen üli meg lovát — csak szépen, dekoratíven hasson a paripa hátán és korrektül legyen öltözködve. Mert — éppen mivelhogy a lovaglás már egy felsőbb társasági nevelés tudománya — a lovagló nőtől még jogosabban meg lehet követelni, hogy respektálja azokat a szokásokat és törvényeket, melyek a lovasok szűk kis birodalmában mindenkire kötelezőek, a ki nem akar nevetségessé válni az igazi sportemberek előtt. Mert, bár — igaz — lovagolnak hölgyek egészségi szempontból is, a jó testtartást is jelentékenyen befolyásolja a lovaglás s így az többé-kevésbé nevelési eszköz, falusi birtokokon

pedig nem egyszer egyenesen közlekedési eszköz is a paripa, mégis, a nyilvánosság előtt megjelenő lovasnő aligha élhet joggal ezekkel a mentségekkel. A korrektség itt elengedhetetlen — elvégre, lovagolni nem mindenkinek muszáj.

Az első és legfontosabb követelmény a korrekt, sportszerű öltözet. A közönség joggal okoskodik úgy, hogy a ki megengedheti magának a lovaglás fényűzését, az ügyelhet a maga és lova felszerelésére is. Jóízű hölgy tehát nem igen fog kimerészkedni a Stefánia-útra olyan lovaglórúhában, a mit hozzá nem értő kis szabónő, vagy szabó nyomoritott meg, hanem e szakmában a legelső, specialista szabóművészt fogja előbb fölkeresni. Mert a női lovaglórúhánál minden a csinálás módján fordul meg. De a lovagló-kalap alakja s kiállítás, sőt az alkalmoszerű alsóruha minősége dolgában is szigorúan az uralkodó divathoz fog alkalmazkodni s kerülni fog minden »egyéni« különlegességet. Minthogy a lovasnő — legalább a lovon — teljesen egyenrangú és egyenlő jogú a férfival (már csak azért is, mert ő is csakugy kiteszi magát a veszedelmeknek, akár a férfi!), a klasszikus női lovaglórúha az, a mely lehetőleg legkevésbé tér el a férfi-lovaglórúhától, vagy azt egyszerűségében s a minden feltűnőnek kerülésében még felül is mulja. A mellény, ing és nyakravaló megválasztásában érvényesülhet ugyan egy kissé az egyéni ízlés, de a vérbeli amazon itt is kerül minden extravaganciát. Az extravagancia ugyanis még nem elegancia. S aztán, a lovagló nő legfőbb szépsége mégis csak a test növéseben, a helyes, szilárd nyeregben-ülésben s a ló kormányzásának módjában érvényesül leginkább; ott a csipke, szalag, ékszer, virág s egyéb nőies cicoma

A stockholmi lovas-versenyekből: Nordenfalk Ena kisasszony es Rosen Maud grófnő.

csak ront. Még a fátyolt is — ha már akad hölgy, a ki még lovon sem tudja nélkülözni — egészen feszesen, röviden és simán kell hordani, mert a lovasnőknek a levegőben uszó, hosszú fátyola már csak a német regényekben él — az előkelő társaságokban már nevetséges.

A lovaglószerűnek s a csizmának is két követelménye van: szakszerűség és kényelmesség, míg a hajon és kalapon a fő irányadó, hogy szilárdan álljanak helyükön. Mert ha akár a haj fölbomlik, akár a kalap meginog, a lovasnő maga is meginog a kengyelvason, idegessége aztán átragad a lóra is és akkor már nagy baj van! Ha a kalap leesik, leesik az amazon is! — Ez már régi lovas-közmondás. A hajtü tehát sohasem lehet elég s igen ajánlatos a tüket előbb könnyű szövetanyaggal bevonni, hogy könnyen ki ne csusszának. A vékony lovaglópálca sem *sikk* ma már, csak a rövid, nem hajlékony lovagló-bot; ez arra is alkalmas, hogy időnkint helyettesíti a jobbláb gyengéd nyomását. A bot végére bőrhurok való; a ló időnkénti meglegyintésére ez elegendő s ha fölösleges, föl lehet vele fűzni a botot az alsókarra.

Az igazi lovasnőnek különösen kell ügyelnie a nyereg és a lószerszám sportszerű célszerűségére és eleganciájára. Sohase szálljunk nyeregbe, mielőtt meg nem győződünk róla: rendben van-e minden? Ez megkönnyíti a biztos és kecses föl- és leszállást — a legkritikusabb pillanatot, mikor a legtöbb nő elveszti megjelenésének báját és természetességét. Nő sohasem lovagoljon — sétán — másképp, mint angol trappban, ez a legegészségesebb és egyben a legszebb is; finom sétamód az ugynevezett rövid galopp is, de azért rövid, hogy csakugyan rövid ideig is tartson. Az ugynevezett

«squaring»-lovaglás, mikor a két könyökét kifeszítve tartja a lovas, már kiment a divatból.

Itt-ott megjelennek már a hölgyek lovon néha egyedül is, a »modernebbek« pláne szolgál nélkül, de ez bizony csak odahaza, a falusi birtokon illik; itt, a városban aligha. A kíséret dolgát a szokás már meglehetősen szabályozta; a férjes asszony mindenkivel lovagolhat, fiatal leányok csak nagyobb társaságban; magányos urakkal és éppen szolgál nélkül azonban soha. Két asszony mindig bátran végezheti rendes sétalovaglást — de persze, a lovasoknak s főleg a lovaknak megbízhatóknak kell lenniök. Szokás az is, hogy a szebb lovat a szolgál alá adják, abból a föltevésből indulva ki, hogy ott inkább megbámulják, míg a gazda alatt eltűnik a ló szépsége — ha a gazda tudniillik maga is szép. Az urak helye hölgyük jobboldalán van; ennek az az értelme, hogy a férfi ne surolja a nő lábát s esetleg bele ne akadjon a női lovaglórúha.

Egészen új divat — de aligha fog átmenni a jobb társaság vérébe — a férfinyeregben való lovaglás. A szükséges toalett: mindkét lábon külön szoknya, mely a leszálláskor összegombolható. A lovaglónő biztosabban ül ugyan így a nyeregben, de a látvány nem éppen artistikus. Aztán meg a sétalovaglást ősi hagyomány alapján egy kicsit talán a flörtnek is szentelik, a férfias megjelenés pedig elveszi az illuziót. Az új divat tehát előreláthatóan nem lesz hosszú életű a földön, sem odakünn, sem idehaza a Stefánia-úton. Ha ugyan a háboru végleg el nem férfiasítja hölgyeinket, — amittől Isten őrizzen meg mindnyájunkat, akik a pesti amazonoknak eddig oly áhítatos és hűséges bámulói voltunk.

Tövis.

A görög király.

A nagy költő.

Irta Henryk Pantopydam.

A Lores-könyvkiadónak előszobájában dobogó szívvel várakozott egy fiatal ember. Még csak tizenhét-esztendő volt mindössze és költő. Fekete szemében is benne szőtt, lángolt a művészetért való szent hevület.

A tizenhétéves költő egy csomó kéziratot szorongatott a hóna alatt. A csomóban csupa vers volt, tele vágyakozással, érzéssel, siránkozással és tettvágygyal. Éjszakánként írta őket, az ihlet óráiban és most eljött velük a híres könyvkiadóhoz, hogy szerencsét próbáljon velük.

Félénken, de mégis határozottan kopogtatott, aztán pedig belépett a hatalmas férfi dolgozószobájába. Abba a szobába, a melyet magasztosnak gondolt, gyönyörűnek, most tudta, hogy ezen keresztül vezet az út a Parnasszus és a halhatatlanság felé.

Könyvespolcok és híres költők szobrai diszitették a dolgozószobát, melynek íróasztala előtt ült a kiadó. Apró emberke volt, hosszú szakállu. Arany keretbe foglalt szemüveget viselt és kopasz volt a tarkója, és mint valami tükör, olyan fényes volt a koponyája.

A kiadó nagyon méltóságteljesen köszöntötte az ifju költőt, helyet kínálta meg, aztán átvette tőle a kéziratcsomót és lapozni kezdett benne.

E közben a fiatal ember néma mozdulatlansággal ült helyén. Csak a tekintetét jártatta körül a költők szobrain. És úgy rémlett előtte, mintha azok a híres emberek most valamennyien szánakozva néznének rá.

A kiadó hirtelen felkiáltott:

Fiatal ember, maga tehetséges. Igen nagy tehetség. Azt hiszem, valóságos lángész! Ezzel most már

tisztában vagyok. De megbocsátja, ha kijelentem, hogy az ön dolgai ósdiak, elavultak. Mindnek penészszága van. Hiszen nézzük csak a költemények címeit: «A holdhoz» «Sóhaj» «Ő». Borzasztóan elkopottak már ezek a témák. Talán két-három esztendővel ezelőtt még tetszettek volna ezek a versek, ma azonban már lehetetlenek. A közönség betelt a szentimentális versekkel. Nem kér belőlük. Utálja őket. . . Fiatal ember, ön nem haladt a korrallal. Ön nem vette észre, hogy a költészet új ösvényt tört magának és az érzések helyett ma már a szociális kérdéseket veszik lantjukra a poéták. . . Ma a költők azt dalolják meg, hogy az élet csupa szenvedés és nyomor. Korunknak gyilkos betegségeit kell megénekelni. . . Mit tudom én, nem vagyok én végre költő. . . Ma az kell, hogy megírják, hogyan élősködnek a gazdagok a szegények rovására és így tovább. . . Olvasta például a kiadásomban legutóbb megjelent pompás és óriás sikert aratott, a «Szemetes Hordó» című versgyűjteményt? Nem? Hát olvassa el. Itt van, vigye haza, tanulmányozza. Ez kell ma. Ilyeneket írjon. Aztán hozza el nekem, mert maga tehetséges ember, a kinek szívesen kiadom a verseit. Ha ilyeneket ír, kezeskedem róla, hogy maga rövid idő múlva híres ember lesz.

A fiatal költő hazasietett padlásszobáskájába és rögtön olvasni kezdte a magával hozott könyvet. Mint megannyi izzó és gyújtó parázs hullott lelkére a híres kiadónak minden szava.

Valami szent hevülettel bujta a könyvnek ezer-háromszázhatvankilenc versét. És a mikor a végére ért, tűzbe dobta a maga szelidhangu költeményeit.

Most már tudta, milyen cél felé kell törnie.

Már a következő napon hozzáfogott a munkához. Éjjel-nappal egyforma hévvel dolgozott és tanult. Gyomrában dult az éhség. Az ujjai kékre fagytak és ő maga is majdnem megdermedt szobáskájában. Közben pedig irt verseket, tele szent rajongással és megénekelte nyomorát, vergődését, szenvedéseit, harcát az élettel, rövid életének nagy vívódásait. Panaszolta, hogy csalódott reményeiben, a melyek valamikor a dicsőség glóriájával kecsegtették. És multak az évek. Így érték meg és gyültek fel alkotásai, a melyekbe beleöltte lelkét és gondolatait. Azt hitte, hogy most meghódította amire vágyott: a halhatatlanságot.

A mikor végre már sok verse volt, kiválogatta közülök a legszebb dalokat, összegyűjtötte őket és elküldte a kéziratokat a kiadónak. Nyolc nappal később aztán maga is megjelent a kiadónál:

Az elmúlt esztendő folyamán a kiadó nekigömbölyödött kissé. Nem hordott már hosszú szakált, bajuszát azonban hetykén kackiásan felkunkorította. A gomblyukában pedig pompás rózsza ékeskedett.

Mihelyt a költő belépett hozzá, a kis potrohos felkiáltott:

— Uram, elolvastam verseit és most is csak azt ismétélhetem, a mit első találkozásunkkor mondtam:

Ön nagy, kiválóan nagy tehetség. Költő, még pedig a legjavából. De fájdalom, ön nem halad a korrallal. Az

Alapítva 1862.

CUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kigyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölelő összes zseb-, nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

ördögbe is, miért nem halad a korrall? Most is miket hozott ide? Csupa elavult dolgot, a szegénységről és nyomorról. És a kötetnek címe is milyen nevetséges. «A szegénység ölében». Az efélével tor-kig van már ma a közönség. Mit akar? Ki ellen panasz-kodik? Miért? A míg a nap sugaraival bearanyozza a világot, a míg szép asszonyok vannak a földön és a míg tüzes nedűje van a szőlőtőkének, addig nincs miért kétségbe esnie. Hát nem szebb ezekről dalolni, mint arról, hogy a kórházban fogja befejezni életét? Éppen azért nagyon meglep, hogy ön, aki olyan kiváló tehetség, ezekre a dolgokra nem jött rá magától. Számat kell vetnie azzal, hogy a közönség ma azokat szereti, a kik az élet csapongó örömeit zengik. . . Menjen haza kedves barátom és írjon ezentul színes, életkedvtől pezsgő, ha lehet pajkos verseket. Akkor aztán én is megteszek önért mindent. Merített papíron fogom kiadni költeményeit. Gyönyörű illusztrációkkal, fejlécekkel. Hihetetlen sikere lesz. Ön fel fog tűnni, mint egy meteor, az irodalom egén. . .

Félig elkáprázva támolgott le a költő az utcára. A vihar végig szántott a városban, paskolt az eső. A költő hazaosont, hogy rideg és elhagyott padlásszobájában megénekelje az élet örömeit.

És újra megkezdődött az alkotás láza. Dolgozott hévvel. A művészetért való szent rajongás újra lángra lobbant és régi erővel lobogott elgyötört lelkében. És néha, mikor asztala fölé hajtva fejét, elaludt, azt álmodta, hogy ezek a kopár falak, a melyek közt életét tengette, elváltoznak és egyszerre márványoszlopos, tükrös, fényes palotában látta magát, a hol öröm volt minden és bűbájosság, meg gyönyör. A tündérpalota ablakából pedig kéklő tengerre nyílt kilátása, a tengerben pedig habos testű nimfák fürödtek.

Multak az évek, de a költő nem vette ezt észre. Őszült a haja s ő nem tudott róla. Penészes kenyeret evett, a ruhái pedig rongyokban lógtak testéről. Ő azonban királynak érezte magát és fiatalnak, a kinek lábai elé szórva hever a világ valamennyi kincse.

. . . És egy napon megint megjelent a híres kiadó előtt.

. . . Ez azonban nagyon megöregedett közben. Fekete ruhákat hordott. A fejét lehorgasztotta. Arca pedig sáppadt volt és csupa ránc.

A kiadó összefogta mellén kezét és alig hallhatóan nyöszörögte:

— Uram, ön megint oly művet küldött, a melyet nem használhatok. Borzasztó versek! Igazán nem értem hogyan képzelhette, hogy én kiadom azokat. Már a címe is milyen rossz. »Ködképeim« Ez is cím? A közönség undorodik az eféléstől. A családapák szigorúan tiltakoznak az ellen, hogy az ilyenfajta versgyűjteményeket szállítsunk a házukhoz. Igen tisztelt uram, én ma sem vitatom, hogy ön tehetség, sőt, hogy ön egyike a legnagyobb költőknek, csak hogy az a baja, hogy sohasem tudott haladni a korrall. Az ilyesmivel, mint ezek az ön legújabb versei, sajnos nem foglalkozhatom. Írjon inkább e helyett áhítatos kenettel teljes verseket, ma ez kell s akkor szívesen kezembe veszem az ön sorsát. Mindenesetrego ndolkozzék ajánlatom felett . . . És most Isten önnel . . . a viszontlátásra.

Az öreg költő zavarodottan hallgatta a kiadó szavait. Körülnézett a szobában és megint úgy rémlett előtte, mintha nagy költőtársainak a dolgozószobában levő szobrai szánakozó gunnyal kacagnának rajta.

A nagy költő erre hazament az üres padlásszobába és felkötötte magát.

Toschew André Svetoslaw, attasé a bécsi bolgár követségnél.
Pietzner műterem felv.

APRÓSÁGOK A FRONTRÓL.

I.

Sötét felhős az ég boltja,
Haza menni be jó volna;
Be gyönyörű nappal várna:
A galambom szeme párja.

Országuton be nagy a por,
Szomoru a katona-sor;
Poros uton megy halálba,
Párja otthon sirva várja.

II.

„Virágom, galambom, eressz el, eressz el,
Nékem is menni kell harcba a sereggel.
Nem marad itthon csak a púpos, a gyáva,
Igy jött a parancsba, pecsétes írásba.“

— Virágom, galambom, dehogy is engedlek,
Megölője lennél szerelmes szívemnek;
S hogy én te miattad búsuljak halálra:
Nem jöhet parancsba, pecsétes írásba. —

Pelle János.

Bajusz Zoltán.

Bajusz Zoltán.

Csak még egyszer a társaságba! Még egyszer utoljára — *A Társaság*-ba!

Ugy szerette Bajusz Zoltán ezt az ujságot, ugy érdekelte minden, a mi hozzánk tartozik, hogy mi is a magunkénak tekintettük őt, legjobb barátunknak, igaz őszinte jóakarónknak.

Sokszor számoltunk be *A Társaság* hasábjain Bajusz Zoltán lelkes rendezéseiről, amelyekkel a felvidék társas életét belekapcsolni igyekezett a fővárosi társaság divatzónájába.

Az ő Budapest-rajongása a fővárosi szalón képére akarta stilizálni a vidéki szalónokat. Lehet ennek a törekvésnek a helyénvalósága fölött vitázni, de kétségtelenül elismerésre méltó feladat a főváros szellemi kincséből ha csak egy maréknyi szórakozás-lehetőséget is a vidékre árasztani, . . . egy kis frakkos-klakkos humort, csiszolt hangnemet, divatos táncot — bármit, ami kellemesebbé teszi az egyhangu vidéki életet. Hiszen azok az apró kultur-értékek, a melyek a fővárosi társasági tónust kiteszik, Budapest kulturájából lüktettek ki. Amilyen emelkedett ez a lüktetés, olyan a zománca is; de mindig érték, mert a kultura kohójában formálódott. A kohóban persze salak is képződik, de arra valók a Bajusz Zoltánok, hogy annak a szalón ajtajában utját állják.

Ily értelemben kultur-missiót teljesített Bajusz Zoltán, a miért mindig hálások maradunk emléke iránt.

Természetes, hogy ez a hangadó szerep Bajusz Zoltánt szigorú kritikussá tette: Arbiter elegantiae lett. Megnézte a ruhát is, a modort is. Hát ellenségei is voltak.

Pedig alapjában egyike volt a legjobb embereknek.

Garszon-lakása telve volt társasági emlékekkel, cimeres tárcákkal, nagynevű dámák képeivel, ezüst tárgyakkal, belevésve százszámra uri leányok nevei, akiknek szalónpajtása, pompás táncosa, szellemes mulattatója volt. . .

A ravatalán temérdek virág. Köztük egy hatalmas babérkoszoru sok-sok szalaggal, mindegyiken egy leány nevével. . .

A hagyatéka: egy takarékbetét-könyv — az özvegy édesanyja nevére kiállitva.

A. Á.

Hadifénykép-kiállítás.

A harmadik éve dülő világháboru fényképeken megörökített hangulatos, érdekes és borzalmas pillanatait gyűjtötte egybe a *Hadsegélyző hivatal*. A Nemzeti Szalon jótékonycélu kiállításán össze vannak gyűjtve a háboruban oly magas tökélyre és közkedveltségre szert tett fotó-művészet révén a volhyniai harcmezők, az olasz és szerb csataterék harci jelenetei, a lövész-árokban töltött napok emlékei, a levegőben tovasikló járművek utjai, egyszóval minden, a mi a háborura érdekes és tanulságos adattal szolgál. A kiállításon nagyobb kellekciók vettek részt. Így a m. kir. honvédelmi miniszterium gyűjteménye, melyet báró *Láng* alezredes állított egybe, bemutatra nekünk az Isonzótól a Visztuláig történt eseményeket. Továbbá a cs. és kir. hadügyminiszterium sajtóosztályának impozáns és nagyméretű képei. Külön teremben van Hoffmann altábornagy hadtestének tanulságos gyűjteménye, melyből megismerhetjük a harci élet legapróbb részleteit. Külön gyűjteményben szerepelnek még a 30. honvéd gyalogezred, a 10-ik hadsereg válogatott népei, a 61-ik gyalogezred, a 20. honvéd hadosztály, az 1-ső honvéd gyalogezred, a cs. és kir. 50-ik gyalogezred kollekcója. Nemkülönb a cs. és kir. hadi levéltár fényképosztályának és *Szurmay* altábornagynak összegyűjtött képei. Tömegesen vannak ezenkívül magánkiállítók, a kiknek felvételei között sok művészi becsü alkotás akad. *Kollarics* József főhadnagy, *Gerő* László, *Galgel* János főhadnagyok, *Hertelendy* László százados, *Vacsek* József főhadnagy és *Vészy* Margit munkái. A kiállításon részt vesz továbbá *A Társaság*, az ő jóbarátainak munkáiból összegyűjtött képekkel, ugyszintén a többi budapesti képes lapok. A harctéri képek mellett a hátsó országrészben készített s a háboruval szoros szervi összefüggésben lévő képek közül különös érdekességük dr. *Glósz* Ödönnek a rokkant katonák foglalkoztatását ábrázoló képei, a rokkantügyi hivatal gyűjteménye. A kiállítás szombaton d. e. nagy és előkelő közönség jelenlétében nyílt meg s azóta számosan látogatják.

AZ EZÜST KECSKE

Bródy Sándor regénye filmen.
Bemutatja hétfőtől kezdve

A ROYAL-APOLLÓ

Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor.

Divatlevél.

Selyem vagy bársony: ez most a kérdés. Ennek is, annak is megvan a maga hívó tábor. S ha engem felhívnának, hogy tegyek igazságot a két fél közt, a salomoni ítélet úgy hangzanék, hogy Péter jól mondja, ám Pál sem kevésbé.

Bársony is, selyem is par excellence anyaga a szalonruhának. Emez lágyabb, jobban gyurható matéria, amaz pompásabb, viszont a vonal nemességével bír; minden invenció nélkül gyönyörű hatást lehet elérni. Kérem, mindebből mi következik? A két irány minden követője tükör előtt vessen számot önmagával, egyéni mozdulataival, a vonások és alak összhangjával és nem kétlem, hogy mindenkit rávezet a jó izlés a neki megfelelő választásra.

Nagy és mégis minden ízében választékos toalett-kollekciót bocsát rendelkezésünkre az *Árva J. és Tsa* cég. Bemutat bőven ráncolt aljakat, ingvállszerű derekat, mely némelykor szinte magasra huzott öv, muszlinujjas ingecskevel. Pruszlikszerű, de teljesen középeurópaiba oltott motívummal is találkozunk. A kiket nem akadályoz egy-egy toalettnek efemer volta, azoknak figyelmét felhívom a fekete túllre. Csipke vagy fénylő jaisgyöngy a legszerencsésebb keveréke.

A fekete, a tóp és a többi szintelen szín mellett ki-kiszerevénykedik a mályva, az eper és a rózsaszín különféle árnyalata is, mintegy pirkadásul az eddig oly borongós égen.

Nem tudom, nem az ellenőrizhetlenül keringő békehirek csalják-e elő a tarka színeket, nem ugyanazok okozzák-e, hogy divatunk jóformán máról holnapra gyökeresen megváltozott s a presztizsét féltő divatnő alig bírja követni a rohamos áradatot.

Dicséret az olyan elsőrangú toalett-központnak, mely ügyet sem vetve a reárott szerep nehézségére, szünetlenül megíjódó leleményességgel változtat a változó divat mentén.

A nő ruházkodása változatossággal, nyugtalansággal egyértelmű. Mégis van benne egy fix pont, a fényűzésnek szimbóluma. Hol ez, hol amaz jelképezi a pompát, a gazdagságot. A páváskodó vonás — mi tagadás — meg volt s meg lesz minden viseletünkben, bárhol változzék a szín, az anyag és a forma. Csupán meg-

nyilatkozásában különbözik. A puritán szabású angol trottőr idejében a kalapnak félméteres strucctolla volt az önként vállalt stigma, az első prémáradat napjaiban a kalitkanagyságu karmantyú. Ma a bársony-köpeny tölti be e helyet. Az elmúlt héten még vagy tizenötöt számláltam, mindmegannyi mesebeli királykisasszony vállára méltó; mára ugy elkapkodták, de ugy, — mondanám, mint zsemlyét a péknél, ha nem volna elavult képlet.

Az *Árva* és *Tsa* céget sokan exkluzívnak gáncsolják, még többen annak dicsérik. Tényleg a név legtöbbször nemzedéken át szerepel évkönyveiben. Hét-

próbás urasszonyaink közül pillanatnyilag fölemlíthetem Teleki Józsefné grófnét, kinek szürke melé, sealkörített kosztümjét már áthathotta az új divateszme. A grófasszony nemrég készült estélyi öltözéke kiegészítője lesz a hat méter bő, szkunkszprémes spibelin-köpeny. Alapszíne e félig selyem, félig pamutanyagának szürke, de az ércfényű csillogásban odavész és marad helyette egy titokzatos, nem fekete árnyalat.

Az idősb és ifjabb Tisza Istvánné grófasszonyok neve épp oly régi kapcsolatban van ezen legrégebb és Béctől mindenkor független színmagyar divatszalonunkkal, mint a gróf Teleki Sándorné, vagy a gróf Semsey Lászlóné. Utóbbi azon egyszerűségében is feltűnést keltő kék tafftruha, a dáma tipikus délutáni fogadóöltözéke. Merőben új faj a vizitkosztüm, vagy legalább is ujonnan feltámadt, mert biz jó rég nem

kultiváltuk ezt a célszerű divatot. Az uttörő grófasszony kosztümje barna bársony, a bő szoknyát és a lebbenyes, elől nyitott kabátot gazdag himzés díszíti. Az összeállítást kiegészíti a sárgás csipkebluz, szunkszszegéllyel. A bluzt mintegy folytatásképpen elől-hátul tenyéryi széles, hegyes, ugyancsak himzett bársony folt fedi.

Az optimista világhangulat kellemes rózsaszínű reflexje Szegedy Sándorné báróné nagy estélyi toalettje. Tüllje és jaisgyöngy-kelméje hol az eper, hol a rózsaszínben virít, a ruha szolid alapja ugyancsak rózsaszín libertselyem. Övje tompakék. Hogy hivatását helyesen töltse be, csak az kell, hogy megértsék intő szavát: a sok gyászos lepel után be jó lesz az ujjongó színpompa!

Marie.

Kállay Mária.

d'Ora műterem felv.

Haller Margit grófnő.

Sándor Margit felv.

Wallbergi báró Wimpffen Iván cs. és kir. huszárcapitány súlyos sebesülten került orosz fogságba, honnan kiszabadulva, jelenleg a kádernél tesz szolgálatot. A kép lóháton ábrázolja a kapitányt, a ki múltáival is kitünően megüli a lovat.

Lovaskép a rokiñói mocsarokból. Balról-jobbra: Pethő Emil 12. h.-főhadnagy, gróf Vay Ádám 7. h.-hadnagy, Beniczky Andor 12. h.-hadnagy.

Éjszakai csendes beszéd.

Irta Kázmér Ernő.

Én a kandalló mellett karosszékben, Violette a zongoránál s Chopint játszotta sima harmoniával, az olthatatlan emlékek lágy rapszodiájával, kotta nélkül, mert a sáppadt arcu, halálosan szerelmes lengyelhez szenvedélyesen ragaszkodott s mind az ötvenkét mazurkáját nagyon szerette. Néha Griegre tért át, hallingjai mélabus és egyszerű melódiáival nagyon meghatott s hagytam, hogy szenvedélyének beteges finomságával feltárja fájdalmamat, sebeimet, érzésszálaival szívem köré csavarja annak a kis szabónak képét, melyben egy árva mécses pislákol s míg Aase Peer Gynt anyja halálát siratja, addig a tébolyodott fiu kis gyermek módjára játszik egy padon. A hóviharak elmúltával a szédületes magasságu Berninákra kapaszkodtunk föl s a szél szabad vágatása közben skivel mentünk be a Morteratsch-gleccserbe, melynek vakító fényét a messze havasok csúcán le-rohanó téli nap szürkészöldre tompította. A Berninák között egy öreg, sötét gerendás csapszékben a falhoz támasztott padon a söntés mellett kristálypoharakból pezsgőt ittunk. Az ivó jobb sarkában cserépkályha melegített. Erdei munkások pálinkát, sört ittak, pipáltak, néhányan kártyáztak s kis lámpák fénye sovány világosságot árasztott a füstös helyiségben. Az öreg dereshaju korcsmáros és egy kisvárosiasan öltözött pincérleány szolgálták ki a vendégeket, kik rekedt hahotával fecsegték, lármáztak s tágra nyitott szájukból fehér párák törtek elő. Mind hangosabbá vált a láрма, de valahányszor ittak, minden hang elfult, csak egy-egy az orrba szaladó hörpintés hörrent meg a torokban úgy, mint mikor egy munkától fáradt ember álmában beszélni akar, de nyelve megtagadja a szokatlan éjszakai szolgálatot. Hajnalban, mikor derűs tiszta ég mosolygott le a hatalmas hegycsucokra, guggolóra ereszkedve siklottunk tovább a havas hegylejtőkön egészen Alp-Grümig, honnan a kéklő ég körvonalába leírhatatlan légysággal beleolvadó Poschiavóban gyönyörködtünk a Palü-gleccser kápráztató fehér jégpáncélján állva, mely üvegszerű átlátszósággal ragyogott a korai reggel rózsás sugaru pirjában. Így éltünk a zajongva zugó rengetegek tövén, a meztelen szépségét kitaró természetben és míg még hevültünk a hervasztó kéjtől, már kérdeztem önmagam: «meddig fog ez így tartani?»

Újra dolgozni kezdtem. Egy alkonyi hangulat foglalkoztatott, mely új irányt adott volna művészetemnek. Sajátságos, finoman színes kifejezésekkel, melyek érzéseimet és hangulataimat adták volna vissza, törekedtem tömör és tartalmas festői hatásokra. Zománcos tónust akartam adni a februári alkonyban letűnő nap tűzének és hangulatban is olyasvalamire törekedtem, ami a hollandi nagy tájképfestőkre emlékeztetett volna nézőimet, kiknél azonban a legnagyobb keménység a leglágyabb puhasággal s a legszürkébb egyhanguság az árnyalatok leggazdagabb sokszínűségével sohasem olvadhattak egybe. Mindjobban belemerültem a munkába s reggeltől késő délutánig palettával kezemben a hotel ötödik emeletén levő műteremben dolgoztam, mely átetsző olajokkal s tiszta ecsetekkel volt tele. Esténként a hollandokat tanulmányoztam, kutattam, miért oly

„Színház és divat“

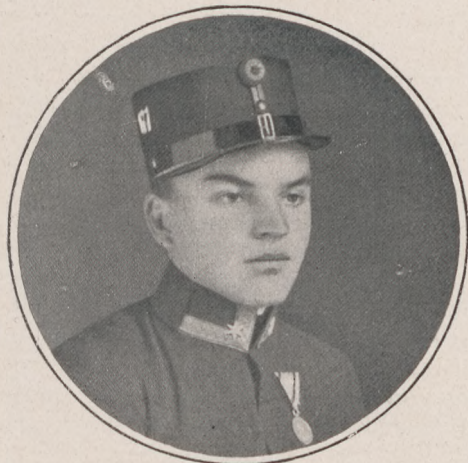
cimmal új művészeti hetilap indult Budapesten Faragó Jenő szerkesztésében. Az eddig megjelent számok külső kivitelben és belső tartalmában egyaránt izlées, művészi, nivós ujságot adnak az olvasónak.

korlátozott színűek, csaknem monochromak képeik s mégis oly szingazdagok, holott az árnyék az uralkodó-juk s a fényességtől tartózkodtak. Van Goyent, Wynantst, Terborcht, Metsut, de Hovch Petert jobban ismertem, mint Segantinit, ki ott élt, hol én akkor s egy óránnyira tőlem az örök hóból ásott malojai temetőben pihent. Jégrózsák nyitak a sirja körül, melyek rejtett lángtű-zükkel könnyel néztek a fenséges, hidegtől harmatos térbe s ha sirjánál a silsmariai paloták lakói kíváncsian járkáltak, elhalt ajkukon a kacaj, a köny megfagyott pilláik alatt és a jeges világ fénylő tükörén úgy remegett át az élő élet, mint mikor az idő-óra halkuló homokja néma csendben, hogy ne csengjen, lepereg.

Violette ezalatt zenével és olvasással töltötte el a napokat. A művészet nem érdekelte őt annyira, bár szobáját japán metszetek és régi képek reprodukciói csinosították. Néha esténként együtt voltunk a puha kis szobában, a cserépkályha mellett, melynek üvegajtáján átpiroslott az izzó parázs. Készülő képemről, olvadó-kony, párás félárnyéku színeiről beszélgettünk és Violette a megértő, elnéző szeretet hangján néha ironikus hangsúlyjal tett néhány megjegyzést, úgy, mintha itt nem az ő benső dolgáról volna szó, hanem olyasvalami-ről, mi véletlenül az útjába került, megtetszett neki és abban, a hogy tetszik egy ötlet is, csak a saját szeszélyét szerette. Hosszu, kellemetlen szünetek nyújtották el esti beszélgetéseinket s tudtam, hogy Violette nem figyel személyes, magam erejét feldicsérő szavaimra, csak a tartalmat hallja ki belőle és félreérti, talán tapintatlannak is találja. Sokszor annyira levertnek éreztem magam, hogy elszerettem volna menni messze, feledni minden küzdelmet, mit ezért az erőltetett és elhaló szerelemért folytattam, de nem. Mindketten a tulszentimentális bucsutól féltünk s ezért erőltettünk magunkra barátságos és meleg szavakat, melyek mögött azonban felületes és kifogásszerű élességek rejtőztek. Nem volt már örömünk, nem volt már álmunk s mindent egyszerre láttunk, kevés szóból is sokat értettünk, mert rajtunk volt a tisztánlátás átka.

Meguntuk egymást!

S könyvem sem égett, mikor bucsu nélkül elment. Ő volt az erősebb. Bánatom terhét hamar elejtettem, fehér keze emlékét is eltaszítottam, mely sok lázas éjjel és nappal, mint hűs szellő a sikon, végigsimitotta homlokom. A vágyak — nagyot alkotni — üztek, hajtottak és utra keltek lelkemből, minden perc, minden óra a gyötrelmes egyedüllétet váltották fel s mire kitavaszkodott, vittem a képet, a «Hangulat»-ot. Megmá-morosított a siker és elfárasztott a sok ünneplés. Mint régen, mint egyszer régen, úgy történt minden. Kitű-zesedett arccal dobtam magam a végtelenül vonagló tömegbeés-kában, mint a ki elvesztette külön életét, igényeit, beleful-ladtam az örök-

Albrecht Ferenc a 67. gyalogezred zászlósa. Hősi magatartásáért több ízben dicsérő elismerésben részesült és a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

felsővályi Nagy Géza honvédhadnagy, ki-nek „Harci pihenőn“ című verseskötete most jelent meg és széles körben keltett feltűnést.

nek tetsző vándorlásba. Mint serdülő koromban, ismét színházakba járok és boldog lázzal emelem szemem-hez a látsövet, hátha? Szép, enyhe őszi délutánokon szelid hajlású fák alatt sétálok, ős... ős, ezt gondkázza a lelkembe rejtőzött zenész s míg a nedves kertek utjai finom párába burkolódnak, a vigasznak, az elmúlt örömöknek rejtett és érthetetlenül édes vágyai próbálják enyhíteni bágyadt mosolyom. Szük, ósdi utcában lakom, a hová lépcsők visznek le és föl, ablakomon virágcserepekben örökzöld halványul és ha éjjelenként hazatérek, gramofon harsog a méla kis házban. Kávéházban ha ülök, a tükörablakhoz nyomom homlokom, mint a kinek emlékek fájditják fejét és mikor hazamenet megállok a hidon és a hid korlátjához könyökölök, nézem a szép vizet és eszembe jutnak gondolatok, a milyenekre mindenki rátérhet.

Elmult szerelmek és sóhajok bágyadt sziszegése, szép régi dalok sorai — ismeritek ugy-e ezt a sort: «l'amour qui chante nuit et jour, l'amour, l'amour, l'amour» — mikor meghalt a mostoha anyám, az eső esett és nem birtam otthonmaradni, moziba mentem és a kövér Duci bácsi ostoba kalandjain sirtam el gyászom. Hirtelen egy másik kép jut eszembe. Egy szeles, köd-től sárga éjszakán, szivtelen, szomorú drága barátok otthagytak részegen a parlament tájékán s hiába futottam, nyávoztam döcögő konflisuk után.

Miért jutnak ilyenek s még borzasztóbbak az eszembe s miért mesélem el?

Szüzies menyasszonyom, Sophie, kit ma is fehéren, finoman mosolyogva látok, a mint megcsókoltam ajakát, kezét, mig remegve bontakozott ki belőle a szerelmes nő hálás ujjongása és mögötte maradt a kicsinyes földi lét buta gondja, nyomasztó bánata. S Elemér, drága barátom, ki itt ülsz közöttünk, a kit szerettem, a ki miatt szenvedtem, türtem sokat még a husz éves lelkem kicsinyes örömeivel és ráerőszakolásaival, te tudod csak, hogy bár könnyed és ideges beszéd közben is elmúlt, mélabus éjszakák gyönyöreit rejtegetem számunkra heroikus és forró harmóniákban, mégis csak szédülődzve és dacosan, izzó emlékeket az éjszakába sirva, várom a jövendőket, az ujakat, mint a hogy Violettet is vártam egykor három esős napon át és eljött.

Mindannyian csendesen hallgattuk meg Kármánt s nem is vettük észre, hogy közben az ég alja pernyeszínűvé vált. Cigareták sovány, kék füstje keringőzött fölfelé a kávéházban, néhányan távolabb tőlünk, beszélgettek, mormoltak s egy éles női kacaj szaladt végig a kávéházon.

Künn a billiárd-asztaloknál két öregebb urhosszu dákokkal kezükbe, lehajolva vizsgálták a golyókat, mig a hold, átsétálva a Dunán, egy gyűrött ingmellhez hasonló fehér felhőbe burkolódzva ballagott a hegyek mögé. (Vége.)

Színház.

Ugy látszik, a tenorista, ez az űslény, kihalófélben van, legalább erre a meggyőződésre késztet az Opera egyre kiélesedőbb tenorista-problémája, mely mint kegyetlenül összebogozott gordiusi csomó fekszi meg az Andrásy-uti szfinkszek gyomrát. Környei és Miller mint Mohamed koporsója lebegnek Bécs és Budapest között és ha Érsekujváron találkoznak, bizonyára egymásra mosolyognak a kupé ablakán keresztül. De a haruspex mindig nevet, ha kollégával találkozik, csak az Opera borong az alkonyi ködben, műsorváltozások, lemondások fölött tépelődve és a szfinkszek virrasztanak némán, tenoristák hajnalát várva az éjszakában. Pessimisták volnánk, ha nem hinnénk benne, hogy hamarosan megvirrad és a direktor megtalálja Nagy Sándor élesre fent kardját, mely kettévágja a csomót és megszünteti e furcsa paritást a két főváros között.

Egyébként *A zsidónő*-t láttuk mult szombaton és *Kálmán* Oszkárt kritizáltuk a biboros szerepében. Kritizálni könnyű, énekelni ellenben már sokkal nehezebb ezt a nehéz partit, de első műintézetünk hálás közönsége nem fukarkodott tapsaival és élénk tetszéssel honorálta Pallai Anna táncát is, mely igaz gyönyörűsége volt a szemnek.

Dumas-ra nem lehet haragudni a háboruban sem és *A nők barátja* reprizén sok mélabúval emlékeztünk Náday elegáns De Ryons-jára. Odry is nagyon jó volt de vannak szerepek, a mik összenőttek a megteremtőjükkkel és vannak feledhetetlen alakítások, a mik ilyen estéken ott kísértének a rivalda előtt. Odrynak elsősorban keresetlen természetességét kell megdicsérnünk. Könnyűvé tette feladatát bájos partnere, *Váradi* Aranka, a kinél jobb színésznőt Diogenes lámpájával sem kereshetne a Nemzeti Színház. *Alszegehy* Irma alakítása minden dicséretre méltó.

A *Keringő*-nek tisztességes sikere volt a Vigaszínházban és *Ruttkay* György nem közönséges rutinról tett tanuságot, a mikor ösztövé meséjét három kitünően megcsinált fölvonás keretében tálalta föl. A recept egy kicsit Molnáros ugyan, de *A farkas* szerzője kitünő szakács, a kitől jó tanulni. A *Keringő* után a *Farsang* következik és *Molnár* Ferenc új darabjának első három előadására már minden jegyet eladtak. A bizalom méltó a szerzőhöz és mi is úgy hisszük, hogy Tschöll papa lányai is farsangolni fognak a télen. *Fedák* Sári a középpontja a darabnak parádés szerepében, a kit mindig örömet látunk a komolyabb múzsa szolgálatában.

A Weiss Manfréd-féle lőszergyár mérlege. A „Weiss Manfréd lőszér, acél és fémművei részvénytársaság” most teszi közzé 1915. évi mérlegét. A mérleg 8,1 millió korona tiszta nyereséggel zárul. Ezenfelül 7,2 millió koronát fordított a társaság az értékcsökkenési tartalékra, mely ezáltal 10,4 millióra emelkedett és 3 millió koronával egy új tartalékalapot is létesített „a leltárnak a háboru után az előbbi átlagra való kiegészítésére”. Így összesen körülbelül 18 millió koronát tesz ki a vállalat 1915. évi jövedelme. A mérlegadatokat elsősorban rendkívül nagyarányu beruházásokat tárnak elének, amelyeknek az eredményeképp látjuk azután a forgalom óriás emelkedését. A tartalékok ma már 14,5 millió koronát tesznek ki, tehát több mint 11 millióval emelkedtek. A részvénytőkét a mult évben emelte fel a társaság 15 millióról 25 millióra s most a vállalat terjeszkedésére szükséges újabb tőkeemelés következik, melyről az e hó 30-ikára kifizetőt közgyűlés fog határozni.

Hangversenyek.

Nedbal Oszkár a világhírű karmester november 2-án szimfonikus estélyt rendez a Vigadóban az erdélyi menekültek javára, melyen a Wiener Tonkünstler Orchesteren kívül *Lukács-Lessner* Mária gordonka-művésznő és *Steiner* Ferenc kamaraénekes fognak közreműködni. A műsor rendkívül vonzó: *Tschaikowsky* VI. szimfóniája (Symfonie patetique), *Nedbal* művészetének világszerte ismert legremekebb produkciója. *Steiner* Mahler-dalokat énekel. *Lukács-Lessner* Mária a poétikus *Volkmann*-szerenádöt játssza. A hangversenyt Liszt Les Preludesje zárja be.

Sittard Alfred neve a műértő közönség előtt nem új. Aki külföldön járt, tudja, hogy *Sittard* a világ legnagyobb orgonaművésze. Ez a nagy mester november hó 8-án fogja először gyönyörködtetni remek orgonajátékával közönségünket a Zeneakadémia nagytermében.

Winterr Rudolf Budapest. A modern lélektani kutatás meglepő eredményeit fogja bemutatni érdekes kísérletek keretében *Winterr Rudolf*, a kiváló német psychologus, aki november hó 6-án előadást rendez Budapesten a Zeneakadémia nagytermében. *Winterr*nek a hypnosis, suggestió és akaratátvitel körébe vágó bámulatot keltő kísérletei lázba ejtették egész Németországot, a lapok hasábotak irtak róla és Berlinben 40, Hamburgban 32, Grácban 30 előadást tartott.

Földessy Arnold, a világszerte ünnepelelt gordonkaművészt, sikerült egy budapesti szőlőhangversenyre megnyerni. A külföldi sajtó véleménye szerint *Földessy* ma hangszerének legnagyobb mestere, aki játékával valósággal hipnotizálja közönségét. A hangverseny november 11-én lesz a Vigadó nagytermében.

D'Albert Jenő november hó 22-iki egyetlen zongoraestélye iránt rendkívül nagy érdeklődést tanusit a közönség. *D'Albert* zongoraestélyei mindenhol felejthetetlen művészesemények, mert a nagy mester most áll csak igazán művészetének zenitjén.

Dux Claire, a berlini udvari opera ünnepelelt művésznője, aki nemcsak a berlini, de a bécsi és budapesti közönség kedvence is, november 30-án rendez egyetlen ária- és daletélyt a Vigadóban. A rohamosan megindult jegyelővételből már most megállapítható, hogy a hangverseny a szezon leglátogatottabb estéje lesz.

Ezeket a hangversenyeket a Harmonia r.-t. zeneműkereskedése rendezi és jegyek Váci-u. 19. sz. alatti helyiségében válthatók. Telefon 98-46.

Brachfeld J.

Ő csász. és apost. kir. felsőge kamarai szállítója.

Uri ing és divatujdonosságok.

Uri ruházat mérték szerint.

Női és férfi kész felöltők.

Budapest, V., Dorottya-utca 1. Szella-tér sarkán.

Tábori selyemingek és alsóruházatok.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

Hű olvasó. Hát biz úgy van: hurcolkodunk. November elején nyakunkba vesszük az íróasztalokat, kéziratcsomókat fogunk a hónunk alá, azután köd előttünk, köd utánnunk: meg sem állunk, a mig a Reáltanoda-utca 18. számú háza elé nem érünk. Ott aztán urasan, kényelmesen fölsétálunk az első emeletre, a hol ezután már otthon leszünk, egészen otthon, mert a magunkéba megyünk. Jó lesz ott nekünk és mindenkinek jó lesz, ha nem kell öt emeletet fáradnia. Még a titkos alanyi költők is bizonyára szívesen elengedik a magasabb szférát és az eddiginél is gyakrabban kopogtatnak majd nálunk, de hogy nagyon el ne bizak magukat, megsughatjuk, hogy a papirkosarat sem felejtjük ott a Dunapalotában.

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN

Távollétében a szerkesztésért felel: NÁDASDI BAÁN ACHILLES.
Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

A tíroli Alpokban: Ágyuvontatás a hegyre.

Lóistálló az Argonnokban a front mögött.

özv. Pataky Lászlóné

nőikalap-üzlete

Budapest, IV., Váci-utca 23. I. emelet.

Telefon 56-74.

Kardos Rózsi és Juci

fényképészeti műterme

Telefon: 105-80.

Budapest,

IV., Váci-utca 11/b.

DUNAPALOTA (ezelőtt Ritz) az előkelő társaság szállója.

HUNGÁRIA NAGYSZÁLLODA

ELSŐRANGU HÁZ BUDAPESTEN.

MINDEN MODERN KÉNYELEM:

felvonók, városi- és interurban-telefon,

:: meleg- és hidegvizvezeték. ::

ÉTTERME AZ URIVILÁG TALÁLKOZÓJA.